

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 9Sžo/75/2015                   |
| Identifikačné číslo spisu: | 5013201074                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 30.03.2016                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Viera Nevedelová         |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2016:5013201074.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu E., nar. XX.XX.XXXX, bytom S., XX-XXX Y., Poľská republika, štátneho občana Poľskej republiky, proti žalovanej Sociálnej poisťovni, ústrediu, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8-10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 8589-3/2013-BA zo dňa 03. októbra 2013, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 21Scud/4/2013-52 zo dňa 04. marca 2015 takto

### rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 21Scud/4/2013-52 zo dňa 04. marca 2015 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

### Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom zo 04. marca 2015, č. k. 21Scud/4/2013-52 zamietol žalobu a žalobcovi nepriznal právo na náhradu trov konania.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia číslo: 8589-3/2013-BA z 03.10.2013, ktorým žalovaná v odvolacom správnom konaní rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Trnava číslo 700-0200/2011-23 z 09.09.2011 čiastočne zmenila tak, že vypustila text: „...nevznikla účasť na nemocenskom poistení, dôchodkovom poistení a poistení v nezamestnanosti (ďalej len „poistenie“) dňom 07.04.2010“, vložila text: „nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti dňa 07.04.2010 podľa slovenskej legislatívy“, a v ostatnom rozhodnutí prvostupňového správneho orgánu žalovaná potvrdila. Žalobca namietal, že poistenie podľa slovenských právnych predpisov v spojení s čl. 13 ods. 3 Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29.04.2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (ďalej len „základného nariadenia“) mu vzniklo z titulu pracovnej zmluvy, ktorú dodatočne uzavrel dňa 01.05.2011 so zamestnávateľom na Slovensku: Grzegorz Jan Maliński - GM CONZULTING, Buková 22. Krajský súd zistil, že zamestnávateľovi žalobcu dňom 02.06.2012 zaniklo živnostenské oprávnenie v celom rozsahu, a z toho dôvodu stratil status zamestnávateľa, vymedzený v § 7 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“), v dôsledku čoho už nemôže realizovať povinnosti, ktoré by ako zamestnávateľ žalobcu mal v súvislosti s účasťou žalobcu na poistení. Krajský súd preto nepovažoval za dôvodné pribrať

označený subjekt za účastníka konania, lebo povinnosti zamestnávateľa, spojené s účasťou zamestnanca na poistení, by sa mohli vzťahovať len na existujúceho zamestnávateľa. Z toho dôvodu krajský súd s označeným subjektom, ktorý stratil status zamestnávateľa nekonal, i keď s ním správne orgány ako s účastníkom správneho konania konali, nakoľko prípadným zrušením rozhodnutia žalovanej by práva a povinnosti tohto subjektu nemohli byť dotknuté, nakoľko tento subjekt už vo vzťahu k zamestnancovi - žalobcovi nemá práva a povinnosti zamestnávateľa. Pokiaľ existovali práva a povinnosti v súvislosti s účasťou žalobcu na poistení, tieto práva a povinnosti dňom zániku živnostenského oprávnenia (dňom 02.06.2012) zanikli. Vo veci samej podľa názoru krajského súdu bolo preukázané, že žalobca vykonáva samostatnú zárobkovú činnosť v Poľskej republike a nevykonáva činnosť zamestnanca u zamestnávateľa s miestom podnikania na území SR, podlieha výlučne právnym predpisom členského štátu, v ktorom vykonáva samostatne zárobkovú činnosť. Konštatoval, že neboli splnené podmienky pre aplikáciu čl. 13 (3) základného nariadenia, nakoľko nebol preukázaný reálny súbeh vykonávania činnosti žalobcu ako zamestnanca a SZČO v dvoch členských štátoch. Rozhodnutie žalovanej za súladné so zákonom, a preto ho podľa § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (O. s. p.) potvrdil. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 250k ods. 1 veta prvá O. s. p.

Rozsudok krajského súdu napadol žalobca včas podaným odvolaním. Namietol, že prácu pre GM Consulting vykonával prísne a pravidelne, čo dokumentoval správami o vykonanej činnosti. Svoju prácu nemohol vykonávať v sídle zamestnávateľa, ale v teréne, v rôznych obciach Slovenska. Ukončenie podnikateľskej činnosti zamestnávateľom neznamena, že možno odmietnuť prijatie žalobcu do systému Sociálneho zabezpečenia v Slovenskej republike a bezdôvodne spochybňovať jeho status zamestnanca. Uviedol, že je poškodenou osobou, lebo riadne plnil svoje povinnosti, a zamestnávateľ zanedbal zákonnú povinnosť hradiť príspevky na sociálne poistenie. Poukázal okrem iného na to, že ani okolnosť, že príjmy zo závislej činnosti sú nižšie, ako si vyžaduje štátny poriadok na zabezpečenie minimálnej životnej úrovne, nie je v zmysle rozsudkov SD EÚ prekážkou uznať osobu, ktorá ju vykonáva za zamestnanca (vo veci 53/81 P. a C-317/93, E.), a obmedzená výška mzdy nemôže mať vplyv na štatút zamestnanca (C-10/05, A. a T.). Uviedol, že prijatie predpokladu, že žalobca by mal mať vydaný formulár A1 považuje za porušenie čl. 19 ods. 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady ES č. 987/2009; pre zamestnanca má podstatný význam registračný list, ktorý potvrdzuje prihlásenie zamestnanca do systému sociálneho zabezpečenia na základe uzavretej pracovnej zmluvy. Žalobca preto žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu a rozhodnutie žalovanej zrušil.

Žalovaná sa vo vyjadrení k odvolaniu pridržiavala dôvodov svojho rozhodnutia a svojho vyjadrenia k žalobe. Navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) preskúmal rozsudok krajského súdu a konanie mu predchádzajúce bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O. s. p., a dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie alebo zmenu.

Zamestnávateľom žalobcu bol od 07.04.2010 podľa pracovnej zmluvy Grzegorz Jan Maliński - GM CONZULTING, IČO: 45 506 108, so sídlom Buková 22, Buková. Zamestnávateľom bola teda fyzická osoba: M., rod. číslo XXXXXXXXXX, bytom XXXXX D., Z..

Podľa § 2 zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (ďalej len „živnostenský zákon“) živnosťou je sústavná činnosť prevádzkovaná samostatne, vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť, za účelom dosiahnutia zisku a za podmienok ustanovených týmto zákonom.

Zánik živnostenského oprávnenia má iba ten dôsledok, že fyzická osoba už nie je oprávnená vykonávať živnosť. Zánikom živnostenského oprávnenia však nedochádza k zániku povinností fyzickej osoby, ktoré jej vznikli počas prevádzkovania živnosti, vrátane povinností, ktoré takej fyzickej osobe vznikli v spojení so zamestnávaním zamestnancov podľa pracovnej zmluvy. Nedochádza preto ani k zániku zodpovednosti, ktoré takej fyzickej osobe ako zamestnávateľovi vznikli podľa predpisov sociálneho poistenia.

Vzhľadom na uvedený záver krajského súdu, že v dôsledku zániku živnostenského oprávnenia zamestnávateľovi žalobcu dňom 02.06.2012 a straty jeho statusu zamestnávateľa (§ 7 zákona č. 461/2003 Z. z.) už M. nemôže realizovať povinnosti zamestnávateľa v súvislosti s účasťou žalobcu na poistení, bol nesprávny. Ustanovenie § 7 zákona č. 461/2003 Z. z. neupravuje otázku zániku zodpovednosti v oblasti sociálneho poistenia.

M. bol účastníkom správneho konania aj po zániku jeho živnostenského oprávnenia v súlade s § 173 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. ako fyzická osoba, o ktorej právach alebo povinnostiach ustanovených týmto zákonom sa má konať, alebo ktorej práva alebo povinnosti ustanovené týmto zákonom môžu byť rozhodnutím správnych orgánov priamo dotknuté, a to najmä vo vzťahu k jeho prípadným odvodovým povinnostiam na sociálne poistenie podľa § 141 ods. 1 a § 144 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., resp. právu na vrátenie poistného zaplateného bez právneho dôvodu podľa § 145 ods. 1 tohto zákona.

Podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení zamestnávateľ je povinný plniť si povinnosti, uvedené v § 231 ods. 1 tohto zákona, napríklad prihlásiť do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia zamestnanca podľa § 4 ods. 1 na nemocenské poistenie, na dôchodkové poistenie a na poistenie v nezamestnanosti pred vznikom týchto poistení najneskôr pred začatím výkonu činnosti zamestnanca a odhlásiť zamestnanca podľa § 4 ods. 1 najneskôr v deň nasledujúci po zániku týchto poistení, zrušiť prihlásenie do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia, ak poistný vzťah podľa § 20 nevznikol.

Vylúčenie žalobcu z účasti na sociálnom poistení podľa slovenskej legislatívy, a teda posúdenie otázky, či žalobca ako zamestnanec bol alebo nebol poistený z titulu pracovnej činnosti u zamestnávateľa zúčastnený na poistení podľa zákona č. 461/2003 Z. z. sa priamo dotýka povinnosti zamestnávateľa prihlásiť do poistenia, resp. odhlásiť (zrušiť prihlásenie) zamestnanca u nositeľa sociálneho poistenia v príslušnom členskom štáte Európskej únie.

Vzhľadom na uvedené dôvody krajský súd postupoval nesprávne, keď do konania ako účastníka nepribral M. podľa § 250 ods. 1 veta druhá O. s. p. Odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutím žalovanej sú priamo dotknuté práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti zamestnávateľa žalobcu, a preto zamestnávateľ je účastníkom správneho konania. Odvolací súd preto rozsudok krajského súdu zrušil, a vec mu vrátil na ďalšie konanie podľa § 250ja ods. 3 veta druhá O. s. p. v spojení s § 221 ods. 1 písm. f) a ods. 2 O. s. p.

V ďalšom konaní krajský súd priberie do konania M., vec znovu prejedná a rozhodne. V novom rozhodnutí vo veci znovu rozhodne aj o náhrade trov konania, vrátane trov konania odvolacieho.

## **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.